

ASIAKAS APTEEKISSA

teksti FANNI PÖYHTÄRI JA TERHI ROMPPANEN

Allergialääkitys raskauden aikana

Apteekkiin tulee raskaana oleva nuori nainen, joka kärsii keväisin vaikeista allergiaoireista. Silmät punoittavat ja kutisevat. Hänellä on myös nenän tukkoisuutta sekä vesinuhaa. Aikaisemmin hän on käyttänyt reseptillä Duact-yhdistelmävalmistetta. Nyt hän tulee allergiakauden lähestyessä kysymään neuvoa, sillä hän on huolissaan lääkkeiden vaikutuksesta sikiön terveyteen. Asiakas on myös kiinnostunut siedätushoidosta, koska on kuullut ystävänsä päässeen eroon allergiaoireistaan sen avulla.

Suomen väestöstä noin 20 prosenttia kärsii siitepölyallergiasta. Allerginen nuha katsotaan sairaudeksi, jossa allergeni aiheuttaa elimistössä IgE-välitteisen tulehdusreaktion. Eniten oireita aiheuttavia kasveja ovat koivu, leppä, heinät ja pujo. Kausiluonteinen allerginen nuha on yleensä helppo diagnosoida. Oireena esiintyy nenän limakalvojen turpoamista, ja nenästä valuu erite on yleensä kirkasta. Silmissä voi esiintyä kutinaa, punoitusta sekä silmien vuotamista.

Duact-yhdistelmävalmiste sisältää vaikuttavana aineena akrivastiinia ja pseudoefedriiniä. Pseudoefedriiniä sisältäviä lääkkeitä tulisi välttää raskausaikana, koska sillä voi olla haitallisia vaikutuksia istukan verenkiertoon. Varsinkin alkuraskauden aikaisella käytöllä on epäilty olevan verenkiertohäiriön vuoksi kohonnut riski epämuodostumien ilmaantuvuuteen.

Siedätyshoitoa voidaan harkita, jos allergiset oireet jatkuvat vaikeina vuodesta toiseen lääkityksestä huolimatta. Siedätys toteutetaan pistoksina tai kienalustableteilla. Hoito kestää yhteensä kolme vuotta. Siedätushoidon avulla potilaan allergiaoireet ja lääkityksen tarve vähenevät merkittävästi. Raskaus on kuitenkin nykyisin todettu olevan

vasta-aiheinen siedätushoidolle, eikä hoitoa aloiteta raskauden aikana.

Asiakkaan lääkitys

Asiakkaalta on hyvä kysyä, onko hän keskustellut raskauden aikaisesta allergialääkityksestä lääkärin kanssa. Tässä tapauksessa naiselta voi myös kysyä, millä raskausviikoilla hän on tällä hetkellä, sillä pseudoefedriinin haitat sikiölle korostuvat erityisesti alkuraskauden aikana. Häneltä kannattaa myös selvittää, onko hän käyttänyt aiemmin itsehoitopuolen allergialääkkeitä, ja onko hänellä ilmennyt lääkeaineallergioita.

Nenän huuhtelua suolavedellä voi myös käyttää lääkityksen apuna.

Raskauden aikana useimmat paikallisesti käytettävät valmisteet ovat turvallisia ja niitä voi suositella ensisijaisesti. Suun kautta otettavista antihistamiineista turvallisimpia vaihtoehtoja ovat loratadiini ja setiritsiini. Naiselle voisi sopia tälle allergiakaudelle loratadiinitabletit, kuten Loratadin Actavis, mutta raskaudenaikaisesta lääkityksestä olisi hyvä keskustella ensin lääkärin kanssa.

Loratadiini on toisen polven antihistamiini, joka salpaa H1-reseptoria, jonka kautta kutina lievittyy, vasodilaatio ja turvotus vähenevät sekä tulehdussolujen kertyminen tulehduspaikalle vähenee. Silmien kutinan paikalliseen hoitoon soveltuu antihistamiinisolun tipat (esimerkiksi Livostin), joiden vaikuttava aine on levokabastiini ja vaikutusmekanismi on sama kuin loratadiinilla.

Vesinuhan hoitoon voi suositella mometasonisuihketta (esimerkiksi Momesonex). Mometasoni on glukokortikoidi, joka allergiassa estää histamiinin IgE-välitteistä vapautumista syöttösoluista ja basofiileista sekä leukotrieenien synteesiä. Nenän huuhtelua suolavedellä voi myös käyttää lääkityksen apuna, sillä sen on havaittu vähentävän oireita ja lääkityksen tarpeellisuutta.

Lähteet: Airola K, Duodecim oy: Allerginen nuha ja muu yliherkkyysnuha. 2019. Artikkelin tunnus: dlk00198 (012.011). • Duodecim-lääketietokanta. haettu 2.3.2023. www.terveysportti.fi • Malm H, Ellfolk M: Mitä lääkkeitä voi käyttää raskauden aikana? Duodecim 132:1781-1789, 2016. • Malm H, Vähäkangas K, Enkovaara A-L, Pelkonen O: Lääkkeet raskauden ja imetyksen aikana. Lääkelaitos 2008. • Itselääkitys: Käypä hoito -suositus 2016. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecim ja Suomen Apteekkariliiton asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Viitattu 14.1.2020. • Kauppi P, Kukkonen A: Kenelle siedätyshoitoa? Suomen Lääkärilehti 18: 1155-1158, 2017. • Lehtimäki L, Moilanen E: Antihistamiinit. Lääketieteellinen farmakologia ja toksikologia. Kustannus Oy Duodecim 3.12.2018. Artikkelin tunnus: lft00181 (033.062). www.terveysportti.fi/dtk/oppi • Leppänen T, Moilanen E: Glukokortikoidien vaikutusmekanismi ja vaikutukset. Lääketieteellinen farmakologia ja toksikologia. Kustannus Oy Duodecim 3.12.2018. Artikkelin tunnus: lft00845 (013.020). www.terveysportti.fi/dtk/oppi • Numminen J: Allerginen nuha. Duodecim 133(5): 473-478, 2017.

Asiakkaan neuvonta:

- › Duact-valmistetta ei tule käyttää raskauden aikana, sillä se voi lisätä epämuodostumien riskiä.
- › Raskauden aikana suositellaan ensisijaisesti paikallishoitoa silmätippoilla ja nenäsumutteilla.
- › Silmätippojen systeemistä imeytymistä voi huomattavasti vähentää, kun silmänurkkaa painaa kevyesti 1–2 minuutin ajan tippojen laittamisen jälkeen.
- › Suun kautta otettavista antihistamiineista ensisijaisia ovat loratadiini ja setiritsiini, mutta etenkin säännöllisestä lääkityksestä olisi hyvä ensin keskustella lääkärin kanssa.
- › Lääkkeettömänä hoitona voi käyttää nenän huuhtelua keittosuolavedellä.
- › Siedätyshoitoa kannattaa harkita uudestaan raskauden jälkeen, jolloin raskaus ei ole enää hoidon aloituksen vasta-aiheena.

Asiakas apteekissa -palsta kirjoittavat: Suomen yliopiston farmasian opiskelijat Lääkehoito ja neuvonta 2 -opintojakson osatyönä. Asiasäilön tarkastavat opintojakson opettajat: Fati Niina Karttunen, Johdolla.

PUHEENJOHTAJISTOLTA

Palstalla vuorottelevat puheenjohtajat.

Jatketaan keskustelua

Kun aloitin Farmasialiiton puheenjohtajan tehtävässä reilu vuosi sitten, minulle oli hyvin selvää, että haluan tavata teitä, jäseniämme, kasvotusten niin paljon kuin mahdollista. Koronarajoitusten hellitettyä uskalsin ryhtyä tuumasta toimeen. Muutaman kuukauden aikana vietin melkoisen monta tuntia junassa ja tapasin teitä yli 15 paikakunnalla.

Aluekiertueen lisäksi olen saanut osallistua isompiin jäsentilaisuuksiin ja verkostoitumistapahtumiin sekä tavata opiskelijoita erilaisissa ympäristöissä ja luottamustoimisia jäseniämme eri toimielimissä.

Olen nauttinut joka hetkestä!

Ennen kaikkea olen oppinut valtavan paljon teitä kuuntelemalla ja kanssanne keskustelemalla. Ymmärryksen työlämän vaatimuksista farmasian eri sektoreilla on kasvanut ja laajentunut. Olen saanut huomata, miten samankaltaiset asiat mietityttivät riippumatta siitä, oltiinoko vaikkapa Kajaanissa tai Kotkassa.

Haluan käyttää tässä tilaisuuden hyväkseni ja kiittää kaikkia meidän luottamustoimisia jäseniämme. Olette meille valtavan tärkeitä. Alue toimintaa ei olisi ilman teidän panostanne. Ilman neuvottelukuntia, verkostoja ja muita toimielimiä olisimme huomattavasti heikommin varustautuneita vastaamaan ajankohtaisiin teemoihin.

Teemme lausuntoja ja kannanottoja, joiden sisältöön te kaikki olette vaikuttamassa. Farmasialiiton toimisto, niin asiantuntivia työntekijöitä kuin siellä onkin, ei voi ilman teidän apuanne lausua, ottaa kantaa tai tehdä linjauksia.

Tämän vuoksi keskustelu joka ikisen jäsenen kanssa on meille antoisaa ja ensiarvoisen tärkeää. Meidän pitää tietää, mitä mieltä te olette. Teitä varten Farmasialiitto on olemassa.

Minun tehtäväni puheenjohtajana on huolehtia siitä, että keskusteluyhteys säilyy ja myös paranee entisestään. Tämä on meidän kaikkien farmasialiittolaisten etu.

MAIJA PIRTTIJÄRVI

Suomen Farmasialiiton puheenjohtaja

Meidän pitää tietää, mitä mieltä te olette.